

خبرنامه فناوری اطلاعات کمیته امداد امام خمینی (ره)

سال اول، شماره هفتم نیمه دوم تیر ۱۳۸۶

دفتر آمار و فناوری اطلاعات

هرزنامه

هرزنامه

یکی از مشکلات رایج استفاده از پست الکترونیکی، هرزنامه است. با توجه به به کارگیری هرچه بیشتر سامانه های الکترونیک از جمله پست الکترونیکی در کمیته امداد امام خمینی (ره) و در ادامه مطالب شماره های قبل درباره پست الکترونیک (ایمیل) این شماره را به بررسی هرزنامه ها (Spam, Junk mail, Bulk Mail) اختصاص داده ایم. مطالعه شماره های گذشته، «راهنمای استفاده از پست الکترونیک امداد» و تجربه ارسال و دریافت ایمیل پیش از مطالعه این شماره خبرنامه توصیه می شود.

هرزنامه یا آنچه معمولاً Spam، Junk email یا Bulk email نامیده می شود، به یکی از مشکلات امروز دنیای پست الکترونیک تبدیل شده است. هرزنامه در حقیقت تبلیغات و پیامهای بازرگانی است که از طریق ایمیل و به طور ناخواسته برای کاربر ارسال می شود. با توجه به هزینه اندک این روش نسبت به پست سنتی که در گذشته برای ارسال پلاک به پلاک تبلیغات مورد استفاده قرار می گرفت و همچنین ناقص بودن قوانین بین المللی برای محدود کردن هرزنامه، این قبیل ایمیل ها در سطح وسیعی ارسال می شوند. در حقیقت بین Spam (junk mail) و Bulk Mail تفاوت وجود دارد چرا که Bulk Mail به هرگونه ایمیل که به تعداد زیاد گیرنده فرستاده شود حتی اگر خواسته خود گیرندگان باشد گفته می شود حال آنکه در مفهوم Spam، ناخواسته بودن آن هم وجود دارد. به صورت استاندارد می توانیم تعریف زیر را برای Spam ارائه نماییم:

«سوء استفاده از ابزارهای الکترونیکی مانند ایمیل، مسنجر، گروههای خبری ایمیلی، فکس و پیام کوتاه برای ارسال پیام به تعداد زیاد و به صورت ناخواسته»

در این نوشتار صرفاً به هرزنامه به مفهوم Spam از طریق پست الکترونیکی می پردازیم. به این صورت که در ادامه مطالب این شماره با این مفهوم آشنا می شویم و سپس به بیان نکاتی برای کاهش حجم هرزنامه دریافتی و چگونگی برخورد با این پدیده می پردازیم.

هرزنامه

بدیهی است که ارسال کنندگان هرزنامه قبل از هر چیز باید آدرس ایمیل‌های قربانیان خود را پیدا کنند تا بتوانند برای آنها ایمیل ارسال کنند که این کار معمولاً از طریق جستجو در صفحات اینترنت و برداشتن آدرس‌های ایمیلی که افراد تازه کار در صفحات سایت قرار داده اند یا خرید مجموعه آدرسها از دیگران انجام می شود.

شایان ذکر است که علاوه بر روشهای اصلی فوق، ایمیل هایی که دریافت کننده را تشویق به ارسال آن برای دوستانش می کنند (به اصطلاح Chain letter) نیز برای جمع کردن آدرسهای ایمیل مورد استفاده هرزنامه نویسان قرار می گیرد چرا که وقتی ایمیلی چندین بار و هر بار به چندین نفر Forward می شود، قسمت بالای آن حاوی آدرس ایمیل‌های بسیاری خواهد بود. علاوه بر این، برخی سایت های کارت پستال اینترنتی رایگان یا سایت‌های دیگری که به بهانه ای آدرس ایمیل شما را سؤال می کنند نیز ممکن است برای این منظور مورد استفاده هرزنامه نویسان قرار بگیرند.

تصویر زیر نمونه صفحه یکی از نرم افزارهای جستجو به دنبال آدرسهای اینترنتی را نشان می دهد که در حال جستجو به دنبال آدرسهای ایمیل می باشد:

The screenshot shows the MacroSoft Email Spider interface. The main window displays a list of search results for email addresses. The interface includes a menu bar (File, Help, About), a starting URL search field, and buttons for Start, Next, Stop, and Resume. The search results are organized into several sections:

- Searches:** A list of URLs being scanned, including various paths to Adobe Shockwave download pages.
- Preview - Next 20 Websites Queued:** A list of URLs that are next in line to be scanned.
- Preview - Last 20 Emails Found:** A list of email addresses found during the search, such as `urgpsvelu@kuqi.ir`, `isterhntshst@apora.com.qc.ca`, and `info@fulmndst.com`.
- Options:** A panel on the right with settings for Auto Search Advance (checked), Advance after this many websites are scanned (10,000), After last search (Stop Immediately), and Audio (checked for On Email Found, On Next Search, and On Finished).
- Statistics:** A panel on the right showing session statistics: This Session (Pages Scanned: 8925, Pages Found: 37848, Emails Found: 1141, Dupe Emails: 2187) and Historically (Pages Scanned: 11590, Emails Found: 1587).

At the bottom of the window, a status bar indicates: `Finished: www.adobe.com/shockwave/download/software/flashplayer/productinfo/go/gn_contact`, `Getting Links`, and `Found 1141 emails`.

در برخورد با هرزنامه ها، نکاتی را باید مورد توجه قرار دهیم که در صفحه آینده برخی از این نکات آورده شده اند.

هرزنامه

نکاتی در ارتباط با نحوه برخورد با هرزنامه ها

- هرگز به هرزنامه ها پاسخ ندهید. ارسال پاسخ هرزنامه نویس را مطمئن می کند که شما ایمیل وی را دریافت و مطالعه کرده اید در نتیجه هرزنامه های بسیار بیشتری دریافت خواهید کرد.
- روی لینکهای هرزنامه کلیک نکنید و آنرا در اسرع وقت حذف نمایید. در صورتیکه از سرویسهای پست الکترونیکی مثل یاهو و هاتمیل استفاده می کنید که به شما امکان گزارش Junk یا Bulk بودن ایمیل را می دهند از آنها استفاده کنید تا هرزنامه را گزارش دهید و فیلتر ضد هرزنامه نصب شده روی سرویس پست الکترونیکی خود را تقویت کنید.
- هرگز از لینک unsubscribe یا لینکها و روشهای مشابهی که در متن هرزنامه برای درخواست لغو عضویت توصیه شده است استفاده نکنید مگر آنکه واقعاً خودتان در خبرنامه ای ثبت نام کرده بودید و حال قصد ترک آنرا دارید. بجز حالت مذکور، اقدام برای لغو عضویت تنها هرزنامه نویس را مطمئن می کند که شما ایمیل وی را دریافت و مطالعه کرده اید در نتیجه هرزنامه های بسیار بیشتری و از آدرسهای متنوعتری دریافت خواهید کرد.
- بسیاری از هرزنامه ها با اهداف کلاهبردارانه ارسال می شوند. هرگز به ایملهایی که به شما خبر برنده شدن در قرعه کشی که اصولاً در آن شرکت نکرده بودید را می دهند یا ادعا می کنند قصد دارند پول کلانی را برای سرمایه گذاری یا امور خیریه به شما بدهند اعتماد نکنید و بلافاصله آنها را حذف نمایید.

نکاتی برای پیشگیری از دریافت هرزنامه

- در هنگام استفاده از سایتهایی مثل کارت پستالهای رایگان یا سایتهایی که معمولاً در آنها تبلیغات زیادی وجود دارد و شما را دعوت به عضویت می کنند، از ادرس ایمیلی بجز ایمیل اصلی خود استفاده کنید که آنرا چندان لازم نداشته باشید و بتوانید هرازچندگاهی آنرا حذف و آدرس موقت دیگری جایگزینش نمایید.
- تحت هیچ شرایطی اجازه ندهید ادرس ایمیل شما به صورت متنی یا لینک بر روی سایت اینترنتی قرار داده شود تا توسط هرزنامه نویسان پیدا شود.
- تا حد امکان از Forward کردن ایملهایی که برای این منظور طراحی شده اند خودداری کنید و به دوستانی که برای شما ایمیل Forward می کنند بسپرد ادرس ایمیل شما را در قسمت BCC وارد کنند تا توسط دیگران مشاهده نشود.

از آنجایی که حجم فضای ایمیل شما محدود می باشد، مهم است که هرزنامه ها و بخصوص آنهایی که حامل تصویر یا فایل ضمیمه ای هستند را بلافاصله پس از مشاهده حذف نمایید و آنها را از سطل اشغال هم پاک کنید. در شماره آینده نرم افزار Outlook 2003 را معرفی می کنیم که یکی از برنامه های Microsoft Office می باشد. خوشبختانه این نرم افزار خود تا حد خوبی قابلیت فیلتر کردن هرزنامه ها را دارا می باشد.

هرزنامه

هرزنامه و قانون در ایران

خوشبختانه هم‌اکنون پس از مدت‌ها ایران نیز به فکر تصویب قانونی برای مقابله با پیام‌های ناخواسته افتاده است. به گفته علی ناصری، پیش‌نویس لایحه "مدیریت پیام‌های ناخواسته الکترونیکی" نهایی و به هیئت دولت ارسال شده است.

ناصری گفته است: پس از دریافت پیش‌نویس لایحه "مدیریت پیام‌های ناخواسته الکترونیکی"، دفتر امور زیربنایی، طی جلساتی با مجری و کارشناسان حقوقی صاحب نظر در این زمینه، ایرادهای موجود در پیش‌نویس ارائه شده را برطرف کرد.

او در خصوص تعریف SPAM در این لایحه گفت: هرگونه پیامی که بدون رضایت دریافت کننده و بدون وجود رابطه میان دریافت کننده و ارسال کننده از طریق سیستم‌های پست الکترونیکی (email) و پیام کوتاه (SMS) برای اشخاص ارسال شود، SPAM (هرزنامه) خوانده می‌شود.

او اضافه کرد: این لایحه با هدف حمایت از کاربران اینترنتی و مشترکان تلفن همراه و برای جلوگیری از ارسال پیام‌های ناخواسته الکترونیکی تدوین شده است.

براساس پیش‌نویس لایحه SPAM، کمیته‌ای تحت عنوان "کمیته مدیریت پیام‌های ناخواسته الکترونیکی" تشکیل خواهد شد که موارد مربوط به انتشار هرزنامه را هدایت و مدیریت خواهد کرد. نمایندگان وزارتخانه‌های ارتباطات و فناوری اطلاعات، بازرگانی، امور اقتصادی و دارایی، فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، افراد تشکیل‌دهنده این کمیته خواهند بود.

مدیر کل دفتر امور زیربنایی گفت: با توجه به این پیش‌نویس، ارسال پیام‌های ناخواسته برای کاربران ممنوع بوده و جرم تلقی خواهد شد.

او اضافه کرد: بر همین اساس، ارسال عمومی پیام ناخواسته الکترونیکی جزای نقدی داشته و در صورت تکرار، این مبلغ چند برابر خواهد شد.

ناصری افزود: در صورتیکه به واسطه ارسال پیام‌های تکراری و بی‌هوده از سوی افراد، به شبکه‌های ارائه‌دهنده خدمات و یا سیستم‌های پیام‌رسان الکترونیکی، خسارتی وارد شود، مجرم باید علاوه بر پرداخت جریمه نقدی، کلیه خسارات وارده را نیز جبران کند.

تهیه شده در دفتر آمار و فناوری اطلاعات

با همکاری شرکت گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات خاورمیانه

نگارش و مشاوره علمی: احسان ریاضی اصفهانی

آدرس اینترنتی

www.emdad.ir/HomePage.aspx?TabID=4651

کمیته امداد امام خمینی (ره)

لجنة امداد الامام الخميني (ره)

Imam Khomeini Relief Foundation